

Ik raad de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Wouter Koolmees aan het wetsvoorstel Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) terug te trekken. Deze wet gaat flexibele arbeid tot norm maken voor de Nederlandse arbeidsmarkt. De WAB zal na verloop van tijd desastreuze gevolgen hebben voor de Nederlandse samenleving.

De flexibele schil (nu al 35% van de Nederlandse beroepsbevolking) is buitenproportioneel groot. De Nederlandse Bank heeft in het afgelopen jaar regelmatig aangegeven (en gewaarschuwd) dat werknemers met een flexibel contract een lager inkomen hebben. Dit komt omdat werknemers met een flexibel contract een zwakke uitgangspositie hebben bij salarisonderhandelingen. Weinig inkomen = weinig besteding = minder economische activiteit. De Rabobank heeft in de afgelopen jaren regelmatig aangegeven dat lage lonen schadelijk zijn voor de Nederlandse economie.

De WAB suggereert balans te brengen in de arbeidsmarkt tussen werknemers met een vast contract en werknemers met een flexibel contract. Dat is niet het geval. Door de nieuwe regelgeving:

- Mag een werknemer weer 3x een jaarcontract aangeboden worden (nu is dat 2 jaar), dit is een herstel van de situatie voor het kabinet Rutte II.
 - Hoeft een werkgever slechts 3 maanden te wachten voor hij dezelfde werknemer weer mag aannemen voor weer 3 jaarcontracten. Nu is dat 6 maanden. Zo kan deze werknemer tot in het oneindige met jaarcontracten aan het lijntje worden gehouden.
- Het wordt door deze wet weer aantrekkelijk om met jaarcontracten te blijven werken voor de werkgever.

De WAB gaat het nu eenvoudiger maken om vaste contracten open te breken. Zeker ten tijde van economische crisis zullen naar verwachting de mogelijkheden van de cumulatiegrond ten volle worden gebruikt om duurdere werknemers (werknemers met een vast contract die gedurende hun diensttijd een hoger salaris hebben opgebouwd) van de werkvloer te verwijderen om deze te vervangen door jongeren of flexibele werknemers (die goedkoper zijn). Daarmee zullen nog meer werknemers toetreden tot de flexibele schil. Waardoor het besteedbaar inkomen voor nog meer Nederlands verlaagd wordt.

De WAB zal dus elke economische crisis verergeren. Veel werknemers die nu een vast contract hebben (nu dus globaal 65% van de beroepsbevolking) zullen makkelijker ontslagen kunnen worden. Hun vaste contract biedt geen bescherming meer. Het rampscenario zal zijn dat een flinke economische crisis na 2020 (wanneer de WAB wordt ingevoerd) zal leiden tot een flexibele schil van 65% van de Nederlandse beroepsbevolking. Dit gaat sociale onrust (minder zekerheid) veroorzaken en maakt mensen bevattelijk voor populisme waardoor de Nederlandse samenleving als geheel onstabiel wordt. Dit soort ontwikkelingen kosten werkgevers naar alle waarschijnlijkheid na verloop van tijd veel meer geld. Vaste contracten hebben een stabiliserende werking op de samenleving.

- Flexibele contracten maakt werknemers minder loyaal en maakt ze onverschillig voor het bedrijfsresultaat omdat inzet niet gekoppeld is aan de verbetering van hun persoonlijke omstandigheden.

- Flexible contracten ontnemen en groot deel van de Nederlandse bevolking de kans om vermogen op te bouwen. In de bijstand mag men geen vermogen hebben. Oudere werknemers komen minder makkelijk aan werk, belanden in de bijstand en maken hun vermogen op die zij dus niet door kunnen geven aan hun kinderen. Dit heeft tot gevolg dat het verschil in vermogens tussen Nederlanders steeds groter wordt.
- Kinderen van werknemers met flexibele contracten krijgen thuis mee dat inzet op de werkvloer niet een voorwaarde is voor verbetering van de persoonlijke omstandigheden. Dit draagt bij aan een ander arbeidsmoraal en (geen) arbeidsethos.
- Werknemers met een flexibel contract bouwen minder pensioen op. Minder bestedingsruimte, minder economische activiteit.
- Verlaging van de lonen betekent verlaging van de uitkeringen omdat anders werken niet meer loont. Daarmee wordt (deels bijdragen aan) criminaliteit een steeds aantrekkelijker alternatief om de eigen financiële positie te verbeteren.

Een belangrijke reden voor een flexibele arbeidsmarkt is dat het bedrijven met werknemers met flexibele contracten de werkgever een mogelijkheid geeft om snel in de (personeels)kosten te kunnen snijden ten tijde van nood. Daarmee laat je een deel van de werknemers in je bedrijf de risico's dragen die voortkomen uit het hebben van een onderneming. Daar komt bij dat de non-profit sector (overheid, etc.) ook volop gebruik maakt (en gaat maken) van de mogelijkheden die de huidige wet en de aankomende WAB biedt. Deze werkgevers missen de argumentatie die voortkomt uit het streven naar een flexibele arbeidsmarkt. Sterker: belangrijke overheidsfuncties gaan in kwaliteit achteruit omdat opgebouwde know-how steeds weer van de werkvloer verdwijnt. Als men wil snijden in de kosten is het verwijderen van personeel een hele concrete oplossing. Het verdwijnen van opbouwde know-how is een onzichtbare entiteit die pas na verloop van tijd manifest wordt.

Gezien de gretigheid waarmee werkgevers de afgelopen decennia de mogelijkheden hebben gebruikt om werknemers te voorzien van een flexibel contract, valt te verwachten dat de WAB tot gevolg zal hebben dat de flexibele schil in de toekomst nog veel groter gaat worden. Men zal volop gebruik gaan maken van de mogelijkheden van de cumulatiefgrond.

Mijns inziens is de WAB dus niet de hersteller van balans op de arbeidsmarkt maar een nieuw (extreem) instrument om voor loonmatiging te zorgen en de positie van de Nederlandse werknemers te ondermijnen. De WAB staat in een internationale ontwikkeling die het gevolg is van globalisering. Het wetsvoorstel WAB is voorgedragen door een D66 minister vlak na de gemeenteraadsverkiezing 2018 zodat deze geen negatieve gevolgen heeft voor de stemming. Het laten slagen van de WAB is een van de belangrijkste doelstellingen van het kabinet Rutte III. De hoop is dat de WAB geruisloos tot wet wordt zodat de arbeidsmarkt na 2020 verder flexibel gemaakt kan worden.

Het is opvallend hoe weinig media-aandacht dit wetsvoorstel heeft gekregen op maandag 9 april. De WAB zal de Nederlandse samenleving onstabiel maken en voor investeerders

minder aantrekkelijk. Die ontwikkeling raakt de werkgever, werknemer en toekomstige generaties.

H.Tulner, 1 mei 2018